

Övervakning och straff i Apoteas lager

En granskning av Eigil Söderin,
grävreporter Dagens ETC.

Anställda på Apoteas stora logistikcenter i Morgongåva vittnar om att vd:n Pär Svärdson styr arbetsplatsen med järnhand, pressar personalen och sparkar de som säger ifrån.

BILD: MAGNUS HJALMARSSON/NEIDEMAN/SVD/TT

Apoteas vd övervakar och straffar anställda

Ständig kontroll och hotfulla sms är vardag för de som

arbetar på nätapotekets lager

Apoteas lagerarbetare i Morgongåva berättar om en sjuk företagskultur pådriven av Pär Svärdson, ägare och vd. Han kameraövervakar sina 500 anställda. Hans egna sms visar hur han pressar personalen, utövar kollektivt bestraffning och sparkar de som protesterar.

11 april 2019. Hans majestät blickar ut över ett hav av solceller på taket av Apoteas toppmoderna lagerbyggnad i det lilla samhället Morgongåva utanför Uppsala. Vid sin sida har han Pär Svärdson, vd och grundare, som också visar runt kungen inne i den sex fotbollsplaner stora lagerhallen. I bakgrunden jaktar lagerarbetarna, utan hörselskydd eller arbetskläder.

Deras version har inte fått plats i berättelsen om Apoteas väg till att bli Sveriges absolut största nätapotek med omsättning på 2,7 miljarder. Allt ljus har riktats mot Pär Svärdson, "E-handels Zlatan" som inte är rädd "för att skita ner fingrarna"

och prisas för sitt sociala engagemang. Han spås bli landets näste techmiljardär.

Svärdson ser dig

Ett år efter kungens besök, när pandemin slog till, exploderade Apoteas orderingång och de skickar nu ut 50 000 paket om dagen. Det sägs vara vd:ns extrema intresse för detaljer som är nyckeln till bolagets konkurrensfördel: de snabba leveranstiderna. På Apotea.se kostar en ask Pamol huvudvärkstabletter tio kronor och levereras till brevlådan inom ett dygn. Fraktfritt till en tredjedel av konkurrenternas pris. Hur kan Apotea vara så billiga och snabba?

Anders är en erfaren lagerarbetare, men när han i våras började jobba på Apoteas lager fick han en chock. Den fina ytan utåt var långt ifrån den hårda verkligheten på golvet. Han bet ändå ihop och skötte sitt jobb utan anmärkningar i nästan ett halvår. Men i slutet av sommaren gick hans far hastigt bort. Mitt i all sorg glömde han att höra av sig till chefen och missade en arbetsdag. Väl tillbaka på jobbet kallades han upp till övervakningen och i ett konferensrum väntade två chefer som meddelade att hans kontrakt inte skulle förlängas.

– De vägrade säga varför. Men jag blev av med jobbet på grund av min pappas bortgång, säger Anders.

Dagen efter ringde han Unio-nen, som tecknat kollektivavtal med Apotea, men saknar en fackklubb på plats. En månad senare har fortfarande ingenting hänt.

Jag blev av med jobbet på grund av min pappas bortgång.

– Jag vill aldrig tillbaka dit, men facket måste förhindra att det händer igen. De får inte behandla folk på det här sättet. Pär sitter och bevakar oss genom kamerorna. Det är helt sjukt.

Vittnar om sms-hets

Anders erfarenhet av Apoteas hårda företagskultur var inte en engångsföreteelse. Han är en av sju personer som är eller nyligen har varit anställda av Apotea som Dagens ETC intervjuat. Deras vittnesmål bekräftas av foton, ljudinspelningar, myndighetsdokumentation och sms-konversationer med vd Pär Svärdson. De anställda berättar om en konstant hög stress och chefs ständigt vakande öga genom övervakningskamerorna högt ovanför deras huvuden.

– En dag hade produktionen tillfälligt pausats. En kollega satte sig på golvet och väntade. Då

ringer en annan kollegas mobil. Det var Pär som var upprörd över att kollegan som satt ner inte verkade jobba, säger Håkan, som arbetat i lagret under drygt ett halvår.

Han är övertygad om att Pär Svärdson sett den sittande kollegan genom övervakningskamerorna. De anställda Dagens ETC varit i kontakt med säger att alla på golvet känner till att de är övervakade.

– En kollega jag stod och pratade med blev plötsligt upprörd av Pär. Han undrade varför en packmaskin bredvid oss inte var igång. Han måste ha tittat i kamerorna, hur skulle han annars kunna veta att min kollega stod just där, säger en annan lagerarbetare.

En anställd högre upp i organisationen bekräftar att Pär Svärdson kontrollerar arbetarna

Jag vet att han kollar i kamerorna. Jag har sett övervakningsbilderna med egna ögon.

via övervakningskamerorna och att det pågick i minst tre års tid. – Pär Svärdson är ett kontrollfreak. Och alla vet att det inte är mycket i företaget som undgår honom. Jag vet att han kollar i kamerorna. Jag har sett övervakningsbilderna med egna ögon, säger hen.

"Han lär ju få plocka"

En tidigare arbetsledare berättat att Pär Svärdson "styr det här stället med järnhand" och att övervakningen till stor del har automatiserats. Omkring 500 anställda arbetar i lagret och de är organiserade i "team" bestående av fem personer. En vanlig arbetsdag loggar de in med sina operatörsnummer på en läsplatta där en klocka räknar ner till deadline. Halva dagen plockar de ordrar och halva dagen ägnas åt att packa varorna till kunderna. Men om en arbetare plockar för

långsamt, är inaktiv eller börjar ägna sig åt fel arbetsuppgift straffas samtliga fem personer i arbetslaget.

– Pär kallar det att "bränna teamet". Då blir alla utloggade och tvingas plocka ordrar ett helt arbetspass, vilket under pandemin har varit upp till tolv timmar i sträck, berättar en anställd.

I en ljudinspelning inifrån Apotea-lagret i Morgongåva hörs en ordväxling mellan några upprörda arbetare och en arbetsledare. De protesterar mot att deras lag bränts.

– Ni får ringa till Pär. Det är inte mitt fel att teamet är bränt, säger arbetsledaren på ljudinspelningen.

Arbetslaget straffades för att de tog en schemalagd rast som arbetsgivaren plötsligt hade dragit in. De bestraffades med att plocka varor oavbrutet under

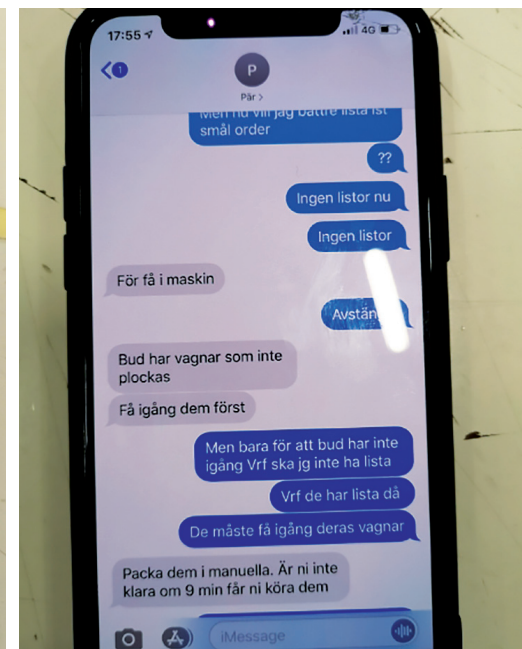
två dagar. Enligt stegräknaren på telefonen brukar de gå minst 1,5 mil på ett arbetspass, berättar en anställd.

– Ingen vill plocka hela tiden eftersom det är jobbigt och sliter på knä och rygg.

Besträffningssystemet beskrivs också av Pär Svärdson själv i en sms-konversation med en chef om en annan anställd: "Han bränner sitt team", skriver Pär Svärdson och tillägger: "Han lär ju få plocka imorgon", det vill säga det arbetslaget kommer straffas.

Få vågar protestera

Tidigare var det Pär Svärdson som manuellt straffade arbetslagen men nu har han installerat ett system som utfärdar bestraffningarna automatiskt. Missnöjet är stort bland personalen, men få vågar protestera av rädsla av att förlora jobbet. ►

Sms mellan en anställd och vd Pär Svärdson visar att hela arbetslag straffas kollektivt om någon plockar för långsamt, är inaktiv eller börjar ägna sig åt fel arbetsuppgift.

BILD: PRIVAT

Sveriges största nätapotek

● Apotea har en fullständig dominerande ställning på den nätbaserade apoteksmarknaden och har kallats Sveriges Amazon.

● Bolaget har cirka 900 anställda i Morgongåva och Stockholm.

● Under 2019 omsatte Apotea cirka 2,7 miljarder kronor vilket är minst tio gånger mer än den största konkurrenten. Bolagets huvudlager ligger i Morgongåva utanför Uppsala.

● Familjeapoteket AB togs 2011 över av Pär Svärdson som tidigare ligger bakom nätbokhandeln Adlibris. 2012 bytte bolaget namn till Apotea och har nu tillstånd från Läkemedelsverkets att bedriva apotek och säljer via sin nätbutik receptfria och receptbelagda läkemedel.

BILD: FREDRIK SAUBERG/TT

Arbetare på Apotea berättar om en konstant hög stress och chefs ständigt vakande öga genom övervakningskamerorna högt ovanför deras huvuden.

Få vågar protestera mot Pär Svårdson av rädsla av att förlora jobbet.

Apoteas lager i Morgongåva har 500 anställda.

50 000

... paket om dagen går ut från lagret i Morgongåva.

Kungen guidas av Pär Svårdson under sitt besök på Apoteas enorma lagerhall.

Enligt medbestämmandelagen (MBL) är det inte tillåtet med kollektiv bestraffning. När en anställd tidigare i höstas informerade en av mellancheferna att Apotea antagligen bryter mot lagen fick han sparken.

Avsvimmad i tio minuter

Det är inte bara under pandemin som arbetsstaten varit hög. Robin Teya slog larm redan 2017. Han berättade för SVT Uppsala om konstant stress, korta arbetskontrakt och att cheferna övervakade deras toalettbesök.

– Det tog aldrig stopp utan vi skulle bara fortsätta plocka. Det kom ständigt in beställningar. Till slut orkade jag inte, säger Robin Teya, som idag är egenföretagare, till Dagens ETC.

De anställda som jobbar på

lagret idag berättar att vd:n bygger upp en stress i organisationen "som går vidare ner i leden". Det har lett till flera allvarliga olyckor.

Oktober 2019. En anställd sprang genom lagerlokalen, rundade ett hörn och kraschade rakt in i en vagn. Han ramlade bakåt, slog huvudet i betonggolvet och låg avsvimmad i cirka tio minuter innan han fördes till Akademiska sjukhuset i Uppsala. 20 januari 2020 fick en kvinna ett stort antal stålburar över sig och tuppade av. Lasten vägde cirka 300 kilo och den föll på hennes rygg och på baksidan av ena armen. Hon skjutsades till akuten. Till Arbetsmiljöverket den 6 mars 2020 försäkrade Apotea att de ändrat rutinerna så att personalen nu har "bättre förutsättningar att klara deadlines" och därför inte ska behöva springa.

Men några månader senare, den 12 juni, skedde ännu en springolycka. En lageranställd hade "høgt tempo i stegen", halkade till och ramlade i en trappa. Han fick en spricka i höger skenben. När ambulansvårdarna anlände gav de honom morfin mot smärtorna. De anställda vi intervjuat kopplar samman olyckorna med den höga stressnivån.

– Varje arbetspass ser jag folk springa. Även jag måste göra det ibland. Om det är ett paket som saknas och lastbilen står utanför måste man springa för att hinna med, säger en anställd som jobbat i lagret sedan i våras.

Det sitter uppe skyltar om springförbud i lokalen men i Pär Svårdsons sms till arbetsledarna är budskapet det motsatta. Han driver på för att de ska jobba snabbare.

– En kväll i juli var det en ung tjej som kollapsade av stressen. Hon var tvungen att lägga sig i vilorummet.

Flera berättar hur Pär Svårdson, hemifrån sin villa på Lidingö, ringer upp personalen på lagergolvet och skäller ut dem när paket är försenade.

– Jag har sett flera som börjat gråta efter att de blivit uppringda av Pär.

Tvingas köra med egen bil

Sent en kväll för några månader sedan sms:ade Pär Svårdson en av arbetsledarna och ställde ett ultimatum. Ett antal paket riskerade att inte hinna med sista lastbilen. "Är ni inte klara om nio minuter får ni köra dom", skrev han i ett sms.

Flera anställda vittnar om att vd:n återkommande kräver att anställda med sina privata bilar måste köra de resterande paketen till en terminal i Rosersberg, 8,5 mil bort.

– Det kan vara allt från tre till 30 paket. Någon gång har de fyllt en hel kombi med paket och kört ner till Rosersberg. Mitt i natten, säger en anställd.

Det sitter uppe skyltar om springförbud i lokalen men budskapet till arbetsledarna är det motsatta. Vd Pär Svårdson

driver på för att de anställda ska jobba snabbare.

Vad händer om de inte gör det?

– Han blir ursinnig. Har du inte en tillsvidareanställning riskerar du att ryka.

Vd svarar: "Tittar inte"

Apoteas vd Pär Svårdson säger att orsaken till kameraövervakning i lagret är att kunna spåra om varor kommer bort i hanteringen. Han förnekar att han sitter och kontrollerar de anställdas arbetsinsatser.

– Vi har roligare saker för oss än att sitta och kolla i kamerorna på ett 38 000 kvadratmeter stort lager.

Han poängterar att det överallt i lokalen sitter skyltar som informerar om att lokalen är kameraövervakad.

– En och annan kan säkert få uppfattningen om att någon sitter och kollar på de där kamerorna.

Hur kunde du veta att en anställd satt ner på golvet om du inte tittade i kamerorna?

Om du inte klarar av att utföra en arbetsuppgift får du bara utföra den uppgiften tills du har lärt dig den.

– Jag kan inte svära på om jag har eller inte har påtalat att någon sitter på något golv.

Enligt Pär Svårdson tvingar de aldrig någon anställd att köra paket med sin egen bil. Han ägnar sig inte heller åt kollektiv bestraffning och beklagar om han via sms "kanske uttryckt sig slarvigt". Men som arbetsgivare säger han sig ha rätt att bestämma vilka arbetsuppgifter de anställda ska ägna sig åt. Systemet där arbetslagen kan bli "brända" existerar, men det handlar inte om att utdela bestraffningar.

– Vi har 900 anställda. Du kan säkert hitta några anställda som säger att saker är på ett visst sätt.

Vi har ljudinspelningar, dina egna sms och vittnesmål från sju Apotea-anställda som alla uppfattar det som en disciplinär åtgärd.

– Då får de i så fall säga det till facket. Man får väl inte göra disciplinära åtgärder ens?

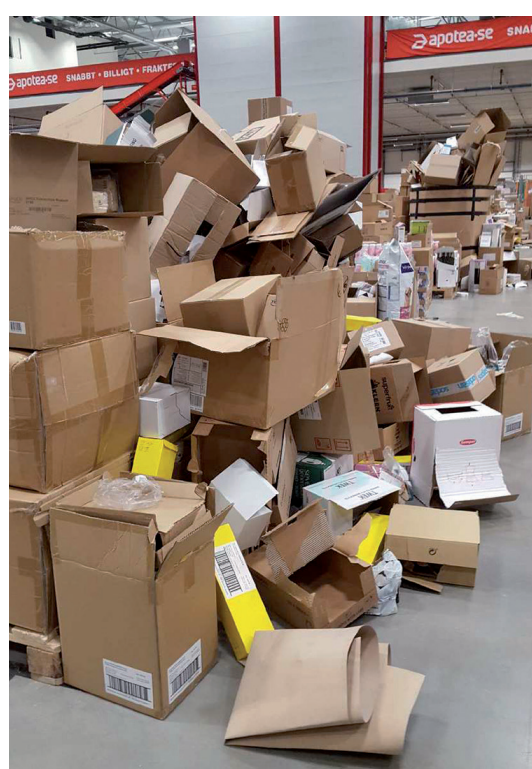
Varför heter det att "bränna ett team"? För mig låter det negativt att bli bränd.

– Om du inte klarar av att utföra en arbetsuppgift får du bara utföra den uppgiften tills du har lärt dig den. Det har ingenting med en disciplinär åtgärd att göra.

"Någon får betala"

Apoteas anställda på lagergolvet håller inte med. De säger att det råder en tystnadskultur, de känner sig "livegna" och ingen vågar träda fram med namn. Inte ens de som lämnat företaget.

– Pär Svårdson är en mäktig man, säger en tidigare anställd.

Anställda berättar hur Pär Svårdson, hemifrån sin villa på Lidingö, ringer upp personalen på lagergolvet och skäller ut dem när paket är försenade.

BILD PRIVAT

En rätta springer över lagergolvet.

BILD PRIVAT

IMORGON: FACKET OM GRANSKNINGEN - RASAR MOT APOTEA

De som fortfarande jobbar kvar säger att det finns få alternativa arbetsgivare i regionen. Därför jobbar de kvar och hoppas att Dagens ETC:s publicering kan leda till en förbättring av arbetsvillkoren.

– Överallt hör man att Apotea är så bra. Men jag vill att folk ska veta orsaken till att varorna kommer så snabbt och så billigt. Någon får betala för det och det är vi arbetare. Det är vi som får leva med den eviga stressen.

EIGIL SÖDERIN

Fotnot: Anders heter egentligen något annat.

CROWDFUNDAD JOURNALISTIK

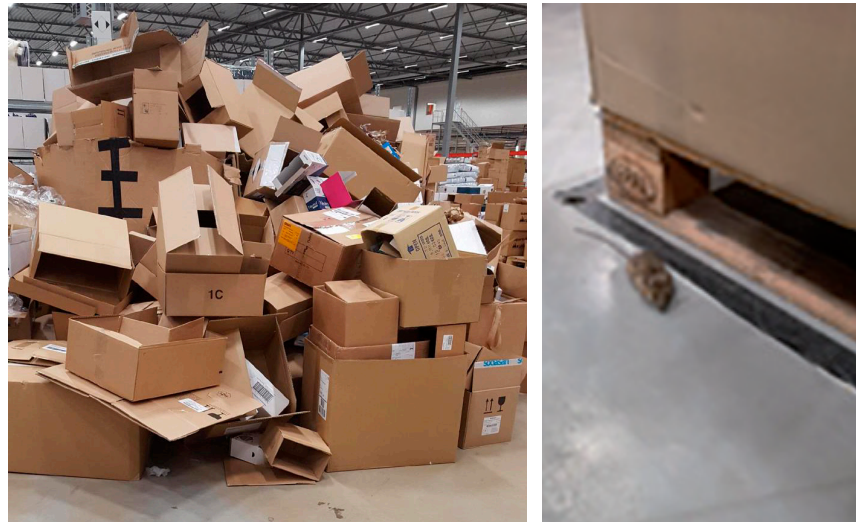
- Den här granskningen är möjlig tack vare insamlingen för Dagens ETC.
- 800 personer har donerat för att Eigil Söderin under hela hösten ska kunna fokusera på den svenska ojämlikheten.

Vill du veta mer: WWW.ETC.SE/INSAMLINGEN

Apotea kameraövervakar lokalen i syfte att övervaka och spåra paket. Men personalen menar att kamerorna används för kontrollera arbetstakten.

BILD TOMAS ONEBORG/SVD/TT

På flera bilder som anställda har fotat inne i lagerlokalen syns stora skräphögar. På grund av den höga stressen så hinner inte arbetarna städa undan. Bland kartonghögar gömmer sig råttor, berättar en anställd som skickar ett videoklipp på en råtta som springer runt på golvet.

BILD PRIVAT

De anställda får tillsägelser av cheferna om de sitter ner och hämtar andan, oavsett om det finns ordrar att plocka eller inte.

BILD LARS PEHRSON/SVD/TT

Dagens ETC 29 oktober.

Apotea-granskningen

● Dagens ETC har intervjuat sju personer som är eller nyligen har varit anställda av Apotea.

● Deras vittnesmål bekräftas av foton, ljudinspelningar, myndighetsdokumentation och sms-konversationer med vd Pär Svårdson.

● De anställda berättar om en konstant hög stress och chefsens ständigt vakande öga genom övervakningskamerorna högt ovanför deras huvuden.

Flera personer som är eller nyligen har varit anställda på Apoteas lager i Morgongåva anklagar vd:n Pär Svårdson för en sjuk företagskultur där han pressar personalen, utövar kollektiv bestraffning och sparkar de som protesterar.

BILD TOMAS ONEBORG/SVD/TT

”Kollektiv bestraffning är inte tillåtet”

Kraftiga reaktioner från facket efter Dagens ETC:s granskning av arbetsmiljön på Apoteas lager

Ständig övervakning, hög stress och hotfulla sms från högsta chefen är vardag för lageranställda på nätjätten Apotea. Fackförbundet Unionen reagerar nu kraftigt på uppgifterna i Dagens ETC:s granskning.

Rösterna från lagergolvet vittnar om en skruvad företagskultur pådriven från bolagets absoluta topp. Pär Svårdson, ägare och vd, kameraövervakar sina 500 anställda, utövar kollektiv bestraffning och sparkar de som protesterar. Men fackförbundet Unionen som saknar en lokal klubb har inte besökt arbetsplatsen under hela 2020 ”på grund av pandemin”.

Ombudsman Jörgen Gustavsson känner inte till de missförhållandena som Dagens ETC avslöjat.

– Det låter helt förkastligt och absolut inget som ska förekomma. Det är verkligen inte förenligt med att vara en god arbetsgivare.

Han reagerar starkt på att arbetsgivaren infört ett system som straffar ett helt arbetslag med tyngre arbetsuppgifter i två dagar om en enskild arbetare inte plockar varor tillräckligt snabbt.

– Om en enskild medarbetare bryter mot sitt anställningskontrakt ska arbetsledaren påtala det för den enskilda inte straffa en hel grupp. Det är inte tillåtet övervaka och spåra paket. Men Unionen kommer nu ta kontakt i Sverige.

”Kalla till förhandling”

Grundregeln är att arbetsgivaren inte får kameraövervaka personalen i syfte att kontrollera arbetstakten, berättar Jenny Bård på Datainspektionen.

– Detta kan frångås i vissa fall

men då måste personalen informeras om att de blir övervakade. Dessutom måste det ha gjorts en MBL-förhandling med facket innan kameran sattes upp.

Orsaken till att lagerarbetarna är organiserade i Unionen och inte Transportarbetarförbundet, är att de formellt arbetar i ett apotek, uppger Jörgen Gustavsson. Han tillägger att det har ägt rum en förhandling efter att kamerorna sattes upp i lokalen och då redovisade bolaget att syftet var att övervaka och spåra paket. Men Unionen kommer nu ta kontakt

”Det är verkligen inte förenligt med att vara en god arbetsgivare.”

med sina medlemmar för att se om de också har upplevelser om kollektiva bestraffningar.

– Om vi får det bekräftat från dem kommer vi kalla till förhandling och diskutera detta med arbetsgivaren. Unionen kan inte acceptera att något företag övervakar personalen. Vi kommer även ta en förhandling om detta.

Billigare än robotar

En stor del av Apoteas varu- och pakethantering i Morgongåva sköts av packmaskiner, tre industrirobotar från ABB och ett löpande band. Men automatiseringen har sina begränsningar. Fortfarande är mänskliga händer snabbare och billigare än robotar. Apotea har drygt 500 anställda i lagerlokalen för att klara av att sända ut 50 000 paket om dagen.

De anställda som Dagens ETC intervjuat berättar att arbetsgi-

varen gör sitt yttersta för pressa lönsamheten ut varje arbetad minut. De får tillsägelser av cheferna om de sitter ner och hämtar andan, oavsett om det finns ordrar eller inte. En majoritet av arbetarna är unga och nyanlända som inte har fullständig koll på sina rättigheter, berättar en anställd.

– Många har korta kontrakt som förlängs med några veckor i taget. Det kommer in mängder av nya arbetare varje vecka och sedan får många sparken när den sex månader långa provperioden är över.

Jurist om sittförbudet

Enligt Mattias Landgren, jurist på LO-TCO rättskydd ger lagstiftningen arbetsgivaren stort utrymme att leda och fördela arbetet. Han kan inte uttala sig i det specifika fallet men säger generellt att det inte är tillåtet

med disciplinära åtgärder men det ofta är svårt att bevisa det i Arbetsdomstolen.

– Däremot kan inte arbetsgivaren införa vilka regler som helst. Det måste finnas en saklig grund. Om en anställd varnas för att hen bryter mot ett sittförbud tror jag skulle ha en god chans att vinna i Arbetsdomstolen.

Storstädning före inspektion

På flera bilder som anställda har fotat inne i lagerlokalen syns stora skräphögar. De berättar att på grund av den höga stressen så hinner inte lagerarbetarna städa undan.

Arbetsmiljöverket har gjort ett antal inspektioner i Apoteas lager men man förvarnar alltid arbetsgivaren.

– Det är alltid storstädning i lokalen innan det kommer inspektörer, säger en lageranställd.

Bland kartonghögar gömmer sig råttor, berättar en anställd som skickar ett videoklipp på en råtta som springer runt på lagergolvet.

– De tar sig in i lokalen för att vi också har livsmedel i lagret. Men på grund av allt skräp är det svårt att fånga in dem.

”Ska inte få förekomma”

Apotea är Sveriges största nätapotek och har tillstånd från Läkemedelsverket att bedriva så kallat öppenvårdsapotek. I föreskrifterna finns det till exempel krav om renhållning av lokalerna så att inte läkemedelskvaliteten äventyras.

Reglerna är generellt skrivna för att inte vara så detaljerade men skulle till exempel skräp och skadedjur förekomma i lokaler där det hanteras läkemedel skulle det kunna ses som att regelverkets krav

om renlighet inte efterlevs, säger läkemedelsinspektören Hessel Hassani.

Det går att göra anmälan till Läkemedelsverket om man känner till eller misstänker brister i efterlevnaden av reglerna vid ett apotek. Detta kan leda till att myndigheten gör ett kontrollbesök på apoteket utan att i förväg meddela bolaget.

– Om vi vid tillsyn upptäcker brister i regelefterlevnaden på ett apotek får tillståndshavaren alltid möjligheten att yttra sig, till exempel berätta hur bristerna ska åtgärdas. Läkemedelsverket kan meddela beslut om förelägganden eller förbud. Dessa kan kombineras med vite. Det händer att tillstånd dras in.

EIGIL SÖDERIN
eigil.soderin@etc.se

30/10

Reaktionerna blev redan andra dagen väldigt starka. Först från fackförbundet Unionen men framförallt i sociala medier som Twitter och Facebook där tiotusentals personer reagerade, kommentarer och delade.

10/11

Efter en paus på drygt en vecka tog grävet ny fart i och med publiceringen den 10 november. Det var denna artikel som på allvar bröt igenom och det skrev över 30 artiklar i andra medier om vårt Apotea-avslöjande.

Apotea-cheferna blockerade utgång:

”Jag fick inte gå ut till min dotter”

Ingen fick lov att lämna lokalen - 100 arbetare tvingades stanna kvar

Efter den första granskningen av Apotea, Sveriges största nätapotek, vittnar 21 nya röster inifrån företaget om missförhållanden. En lördagskväll i våras beordrades cheferna att blockera utgången och tvinga lagerarbetarna till övertidsarbete.

– Jag fick inte gå ut till min femåriga dotter som väntade utanför med barnvakten, säger Agnes.

Ett ovanligt stressigt lördagspass är över i Apoteas lager i Morgongåva och lagerarbetaren Agnes går mot utgången. Men det är något som inte stämmer. Det är den 4 april, pandemin har slagit till med full kraft och orderna strömmar in. Enligt schemat är arbetsdagen slut klockan 17.30 men kön framför stämpelklockan står still. I vägen står två arbetsledare och blockerar utgången. De säger att det är ”order uppfifrån”, ingen får lämna byggnaden och obligatorisk övertid för alla arbetare i två och en halv timme.

– Det värsta var att förklara för min dotter varför jag inte kunde komma ut till henne. Vi var många som protesterade, säger Agnes.

Hon är ensamstående förälder men som tur var kunde barnvakten ta hand om dottern även under kvällen.

– Att bli instängd och inte få gå hem kändes väldigt kränkande. Dessutom att inte få veta det i förväg. Vi pratade med facket men de sa att de inte kunde göra något.

”Får inte kolla mobilerna”

Dagens ETC har tagit del av mejl och intervjuat tre andra anställda som arbetade den kvällen. De bekräftar Agnes berättelse.

– Jag tyckte lite synd om arbetsledarna som stod där framme. De är snälla i grunden men får ta skiten i mellanledet, säger en person som fortfarande arbetar på Apotea och därför vill vara anonym.

Han tillägger att endast en handfull av de 100 arbetarna på helgpasset har fast anställning och därför vågade ingen trotsa arbetsledarnas order.

– Den som hade gått hem då hade garanterat fått sparken. Ett mejl hade skickats ut klockan 17.22, alltså åtta minuter innan passets slut, med order om övertid.

– Vi får inte kolla mobilerna under arbetstid så knappt någon hade hunnit läsa mejlet, säger en anställd.

Uppmanas radera vd-mejl

Händelsen den 4 april är bara en i raden av otaliga situationer under månaderna mars till och med juni då Apotea med extremt kort varsel beordrade övertid. Den bilden blir tydlig i de många berättelser som strömmat in sedan Dagens ETC publicerade den första delen av Apotea-granskningen för drygt en vecka sedan. Den första artikeln baserades på sju vittnesmål. Nu har ytterligare 21 personer hört av sig, varav hälften fortfarande arbetar kvar i företaget. Alla utom en vill vara anonym.

Till och med de som har slutat är rädda för att kritiseras Apotea offentligt. ”Pär är en mäktig man”, säger en tidigare anställd. Flera som fortfarande arbetar kvar berättar att granskningen skapat panik i Apoteas ledning.

Alla arbetsledare på lagret uppmanades att radera samtliga sms-konversationer och mejl från vd Pär Svårdson. Det gäller både företagets och deras privata mobiler. I interna mejl uppmanas personalen att inte prata med journalister och mängder av kritiska kommentarer har rensats från Apoteas Facebook-sida.

Fick utmattningssymptom

En av dem som hört av sig är Selina Karan, 19 år. Från första arbetsdagen i början av juli var arbetstakten mycket hög.

– Till en början var jag taggad och ville visa framfötterna.

Hon gillade att så många människor med olika bakgrund arbetar där.

– Men ingen av cheferna bryr sig om hur vi mår. Hur snabbt jag än jobbade så hann vi inte med. Chefer har skrikit rakt i mitt ansikte att jag måste packa snabbare.

Efter endast helgjobb under tre månader började hon känna av stressen i kroppen.

– Min mamma sa att jag hade utmattningssymptom. Jag är glad att jag inte fick förlängt kontrakt, hade aldrig klarat av att jobba kvar.

En annan anställd blev riktigt sjuk av stressen inne på Apoteas lager.

– Det började med att jag var så slut på väg hem ifrån jobbet och grät dagligen i bilen. Jag började få ont i magen av all stress, kunde inte längre äta

lunchen för jag var så stressad. Till slut fick jag problem med andningen och fick diagnosen utmattningssyndrom samt depression på grund av jobbet.

Läser toalettterna

Många av de anställda vittnar om hur vd Pär Svårdson på godtyckliga grunder stänger av packningssystemet eller andra delar av produktionskedjan.

– Han säger att det är för att vi packar eller plockar för långsamt. Men det är bara för att visa makt. Vi hamnar bara ännu mer efter när han stoppar maskinerna, säger en anställd som jobbat för Apotea under flera år.

Cheferna straffar också personalen genom att låsa toalettterna när de tycker att det är för stökigt eller när någon anställds toalettbesök dragit ut på tiden. Ett tag stod också Pär Svårdsons två segelbåtar uppställda i ett tomrum mitt på lagergolvet, varav en var 9,4 meter lång. Kappsegling är ett av vd:ns stora intressen.

– Alla fick höra att det var Pär:s båtar. Vagnarna som vi plockar varor i är inte helt pålitliga och vi kör in i saker hela tiden. Varje gång man körde förbi båtarna var man livrädd att det skulle hända något. Hade någon kört på en båt hade man inte fått vara kvar. Det

Apoteas vd Pär Svårdson menar att han fått sig en tankeställare efter Dagens ETC:s granskning och insett att de ”helt måste lägga om hur vi kommunicerar”.
BILD: MALIN HOELSTAD/SVD/TT

Anställda vittnar inifrån Apotea

”Folk måste få veta hur Pär behandlar sina anställda och sluta hylla honom.”

”Många personer sliter häcken av sig under sin provanställning, vågar ej vara sjuka, söka ledigt, men i slutändan så sparkas de.”

”Unionen vet om ALLT men gör inget.”

”Alla kunder måste få veta sanningen om ett av Sveriges vidrigaste företag.”

”Folk springer som galningar över lagret när bud är på väg att gå. Även flertalet chefer står och gapar och skriker och uppmanar även folk att springa för man får inte missa ett endaste paket.”

”Jag har bara väntat på att någon ska ta tag i detta, jag är livrädd att gå tillbaka just för att jag vet vilken stressad miljö det är.”

är jag övertygad om, säger en anställd.

”Livsfarligt för personalen”

Många anställda har också reagerat på att Pär Svårdson i otaliga artiklar berättar om sina planer att ”rädda Östersjön” genom ett samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Planen är att göra om vass till djurfoder. Men i intervjuerna nämns inte att högar med vass förvaras i Apoteas frysrum och avger stora mängder koldioxid.

– Det är livsfarligt för personalen att vara där inne för länge. De satte upp skyltar om faran och att man inte får gå in ensam. Varför kan de inte

Att bli instängd och inte få gå hem kändes väldigt kränkande. Dessutom att inte få veta det i förväg.

Agnes, lagerarbetare.

att hitta en annan plats, varför använder de företagets resurser till Pär:s personliga hobby? säger en anställd.

Vid minst ett tillfälle har halterna varit så höga att larmet gått igång.

”Frysens används inte i vår dagliga verksamhet och beträds enbart av ett fåtal personer. Vi har som rutin att man ej får beträda rummet ensam då ensamarbete i frysrum kan medföra risker”, skriver Pär Svårdson till Dagens ETC, han svarar bara via mejl.

Svårdson: Få en nystart

Efter Dagens ETC:s granskning skriver Pär Svårdson att han fått en tankeställare och insett

att de ”helt måste lägga om hur vi kommunicerar”. Men uppmaningen att radera sms i sina privata mobiler uppfattar många anställda som ett sätt att snarare dölja problemen. Pär Svårdson håller inte med och skriver att:

”I min vilja att få allting rätt och få en nystart, så bad jag medarbetare att ta bort tidigare konversationer för att det ska bli rätt från nu och framöver.”

Han hävdar också att ingen beordrade arbetsledarna att blockera utgången den 4 april. Det stod vid utgången ”för att kunna göra sig hörda och synliga för samtlig personal”.

Arbetsledarna sa ”order uppfifrån” när personalen frågade varför de blockerade vägen. Någon måste ha gett dem instruktioner, vem var det?

”Frivillig eller beordrad övertid är inte någonting som arbetsledare på plats beslutar kring själva, utan det är i samråd med personalavdelningen och produktionschefer och delvis mig. Ingen har givit order kring att blockera utgången. Om någon har uppfattat det så, är det olyckligt.”

Fotnot: Agnes heter egentligen något annat.

EIGIL SÖDERIN
eigil.soderin@etc.se

apotea.se

Apotea växer snabbt

● Apotea har en fullständigt dominerande ställning på den nätbaserade apoteksmarknaden och har kallats Sveriges Amazon.

● Bolaget har cirka 900 anställda i Morgongåva och Stockholm.

● Under 2019 omsatte Apotea cirka 2,7 miljarder kronor vilket är minst tio gånger mer än den största konkurrenten. Bolagets huvudlager ligger i Morgongåva utanför Uppsala.

● Familjeapoteket AB togs 2011 över av Pär Svårdson som tidigare ligger bakom nätbokhandeln Adlibris.

2012 bytte bolaget namn till Apotea och har nu tillstånd från Läkemedelsverkets att bedriva apotek och säljer via sin nätbutik receptfria och receptbelagda läkemedel.

Apotea-granskningen

● Bolagets lagerarbetare berättar om en sjuk företagskultur pådriven av ägaren Pär Svårdson som kameraövervakar arbetarna. Vd:ns egna sms visar hur han pressar anställda, utövar kollektiv bestraffning och sparkar anställda som protesterar. Det har lett till allvarliga olyckor och arbetare som svimmar av stressen.

● Granskningen bygger på vittnesmål från sammanlagt 28 personer, varav hälften fortfarande arbetar inom Apotea i olika positioner.

Flera kvinnliga anställda på Apoteas lager utanför Morgongåva vittnar om hur sexuella trakassier inte tas på allvar av ledningen. Personerna på bilden har inte med texten att göra. BILD FREDRIK SANDBERG/TT

Arbetsgivare måste agera

● Ansvaret för att agera mot trakassier regleras i diskrimineringslagen. När en arbetsgivare får kännedom om att en anställd anser sig ha blivit utsatt för sexuella trakassier på jobbet är denne skyldig att utreda omständigheterna och vidta åtgärder för att förhindra att det sker igen.

KÄLLA: DISKRIMINERINGSOMBUDESMANNEN (DO)

Dagens ETC 29/10.

Apotea-granskningen

● Bolagets lagerarbetare berättar om en sjuk företagskultur pådriven av ägaren Pär Svårdsson som kameraövervakar arbetarna. Vd:s egna sms visar hur han pressar anställda, utövar kollektiv bestraffning och sparkar anställda som protesterar. Det har lett till allvarliga olyckor och arbetare som svimmar av stressen. ● Granskningen bygger på vittnesmål från sammanlagt 28 personer, varav hälften fortfarande arbetar inom Apotea i olika positioner.

”Apotea agerar inte”

Lagerarbetare utsätts för återkommande sexuella trakassier

I den hårda arbetsmiljön på Apoteas lager utsätts kvinnliga lagerarbetare för återkommande sexuella trakassier. Men ledningen tar inte problemet på tillräckligt stort allvar, berättar tre unga kvinnor.

Det började med kommentarer om hennes kropp, märkliga blickar, obehagliga närmanden. Sedan kom det meddelanden i sociala medier. Den manliga kollegan hade sökt upp henne och vägrade sluta skriva, trots att Anna sa ifrån. På jobbet när hon gick och plockade varor kunde han när som helst dyka upp bakom nästa hörn. Hon kände sig förföljd överallt. – Jag var rädd för att han skulle komma hem till mig. Han är en väldigt obehaglig person men jag hade för svaga bevis för att gå till polisen, säger Anna. Mannen ingick i ett gäng av drygt tio unga män på lagret som återkommande trakasserade, tafsade på och kommenterade unga kvinnliga kollegor. Värst var det på kvällspassen då inga högre chefer arbetar. Till

slut slog Anna larm och hade ett möte med en mellanchefer. – Lösningen blev att jag fick gå och packa på en avskild station för att få vara ifred. Killarna som kallat mig ful, tjock, vidrig eller slagit till mig på rumpan jobbar kvar. En manlig chef är kompiss med de killarna och skyddar dem, säger Anna.

”Känns så sjukt”

Trots att cheferna hört vittnesmål från flera drabbade kvinnor utdelades inga varningar och männen fick behålla sina anställningar. På ett morgonmöte sa en arbetsledare att det inte är tillåtet att kommentera andras kroppar eller söka upp någon i sociala medier.

– Men det har inte blivit bättre. Han har tvingats byta arbetspass men vi jobbar en timme tillsammans varje gång eftersom våra scheman överlappar. Det känns så sjukt att jag måste undvika honom när det är han som gjort fel.

Hur tycker du att cheferna skulle ha agerat? – De skulle i alla fall ha gett den värsta killen en varning

eller sagt upp honom. Men vad jag vet har inget hänt. Antagligen för att de där killarna har fast anställning och det kostar tid och pengar att bli av med dem.

Måste skydda varandra

Problemet är större än det omplacerade grabbgänget. Anna och hennes kvinnliga kollegor har skapat ett informellt nätverk för att skydda varandra och nya anställda. – Varje gång det börjar en ny tjej måste vi andra tjejer varna henne om vilka kläder hon ska undvika för att inte bli sexuellt trakasserad. Man kan inte ha

”Varje gång det börjar en ny tjej måste vi andra tjejer varna henne om vilka kläder hon ska undvika för att inte bli sexuellt trakasserad.”

springtights för då får man direkt kommentarer. Vi har på oss typ hoodie och jeans. Och vi informerar de nya tjejerna vilka killar de ska undvika att prata med.

En annan kvinnlig anställd berättar att trakasserierna är så vanliga att de nästan normaliserats. – När man påpekar det för ansvariga får man oftast svaret att det vet vilken person man syftar på. De brukar svara ”Ja, jag vet...” och sedan händer inget mer. Ibland har vi blivit uppmanade att anmäla till ledningen men det är få som vågar det.

Men hon tillägger att det finns vissa chefer som agerar och tar det på allvar.

Den bilden delas inte av en tredje kvinnlig anställd. – Jag själv och andra har blivit drabbade, men vi får inget gehör. Att höra att man är en sexmaskin, sexig och så vidare är ett tryggt vardag, säger hon.

Vd: ”Råder nolltolerans”

Vd Pär Svårdsson skriver i ett mejl att det råder nolltolerans mot sexuella trakassier på

Apotea samt att rykten och anmälningar alltid ska utredas. ”Det ni beskriver är inget som har kommit till vår kännedom. Vi har varit i kontakt med HR och andra ansvariga men detta är inget som någon har vetenskap om. I de situationer som uppkommit har vi agerat med uppsägning, skriftlig erinran och samtal”, skriver han. ”Vi uppmanar också medarbetare och chefer att anmäla minsta misstanke om trakassier. Alla nyanställda informeras om vår policy och hur de kan göra en anmälan.”

Pär Svårdsson tillägger att Apotea har en whistleblower-funktion dit medarbetare kan skicka ett anonymt mejl.

– Ja, de ansvariga brukar be en mejla till en särskild mejladress när det är något, men skulle man göra det varje gång skulle det vara ett heltidsjobb. Om de nu vet vilka som är problemet, varför gör man inte något själv som chef, säger en kvinnlig anställd.

De anställda beskriver en urspårad företagskultur pådriven av vd Pär Svårdsson. BILD MAGNUS HILMARSSON/NEEDHAM/SD/TT

Anna Johansson (S).

Dagens ETCs granskning av Apotea. BILD RIKSDAGEN

Kameraövervakning, kollektiva bestraffningar och avsked efter protester. Det fortsätter komma in vittnesmål om situationen för

Apoteas lagerarbetare. BILD TOMAS ONEBORG/SVD/TT

”APOTEA KAN HA BRUTIT MOT LAGEN”

Riksdagsledamot Anna Johansson (S) menar att arbetsmiljön ”förefaller helt vansinnig”

Att blockerade utgången och hindra Apotea-anställda från att gå hem kan strida mot lagen. Det bedömer riksdagsledamoten Anna Johansson (S) som nu reagerar på Dagens ETC:s avslöjande. Men vd Pär Svårdsson har styrelsens fulla förtroende meddelar ledamot Amelia Adamo.

Det fortsätter att strömma in nya vittnesmål inifrån lagret i Morgongåva. Nu har Dagens ETC varit i kontakt med sammanlagt 30 anställda varav mer än hälften fortfarande arbetar kvar. Vi har i en serie artiklar avslöjat hur cheferna blockerade utgången och tvingade 100

lagerarbetare till övertidsarbete och att ledningen inte agerar mot återkommande sexuella trakassier.

Artiklarna har väckt starka reaktioner hos Anna Johansson (S), före detta statsråd och numera ordförande i riksdagens arbetsmarknadsutskott.

– Det är en beskrivning av en arbetsmiljö som förefaller helt vansinnig. Att det här förekommer på svensk arbetsmarknad gör mig fruktansvärt upprörd. Hon tillägger att det inte är tillåtet att blockera utgången, som Apotea-cheferna gjort.

– Flera personer har uppfattat situationen på samma sätt och det är arbetsgivaren som

har det yttersta ansvaret. Det som också framgår av artiklarna är att det är en arbetsplats där man jobbar under stress och hög arbetsbelastning. Det präglar arbetslivet idag att många anställda tvingas sätta lojaliteten till arbetsgivaren framför sin egen hälsa. Enligt vd Pär Svårdsson har ingen givit order om att blockera utgången och han skriver i ett mejl att ”om någon har uppfattat det så, är det olyckligt”.

Kopplas till Las-debatten

Många har kopplat samman Apotea-granskningen med den pågående debatten om las

Det präglar arbetslivet idag att många anställda tvingas sätta lojaliteten till arbetsgivaren framför sin egen hälsa.

Anna Johansson (S).

(lagen om anställningsskydd) där Socialdemokraterna står bakom uppgörelsen mellan PTK och Svenskt näringsliv. Sju LO-förbund är kritiska och säger att det kommer att minska tryggheten för LO-medlemmar och öka arbetsgivarnas makt. – Vi vill gå vidare med överenskommelsen eftersom den är bättre än den tidigare las-utredningen, säger Anna Johansson.

Hur kommer det hjälpa arbetarna på Apotea?

– Till exempel kommer det bli svårare för arbetsgivaren att späda visstidsanställningar. Det finns en del förslag i uppgörelsen som adresserar just det.

Även Jörgen Gustavsson, ombudsman på Unionen, bedömer att det kan vara olagligt att blockera utgången på det sättet som de anställda beskrivit situationen.

– Låter nästan som att de är kidnappade på sin egen arbetsplats. Oavsett om det faller under brottsbalken eller ej så är det oetiskt och ska självklart inte förekomma.

Enligt avtalet får arbetsgivaren beordra övertid men det gjordes med några få minuters varsel och det kan därför röra sig om avtalsbrott.

Sedan det första avslöjandet för två veckor sedan har ett stort antal anställda hört av sig till

Unionen med liknande berättelser. Unionen har haft en överläggning på Apoteas initiativ. – Jag sammanställer nu all information från våra medlemmar och kallar till MBL-förhandling samt eventuell tvisteförhandling med arbetsgivaren där det kan röra sig om misstänkt kollektivavtalsbrott eller lagbrott, säger Jörgen Gustavsson.

”Fullt förtroende”

De anställda beskriver en urspårad företagskultur pådriven av vd Pär Svårdsson som kameraövervakar, utövar kollektiv bestraffning och sparkar anställda som protesterar. I bolagets styrelse sitter Jonas Hagströmer

från investmentbolaget Creades som äger fem procent av bolaget. Han har läst artiklarna i Dagens ETC men drar helt andra slutsatser än kritikerna.

”Jag har fullt förtroende för Pär och hans team och att de hanterar detta på bästa sätt. Vi tar arbetsmiljön på stort allvar”, skriver han i ett mejl. Samma budskap ger Amelia Adamo, medieprofil och ledamot i Apoteas bolagsstyrelse, som i ett sms skriver att hon ”har det största förtroendet för Pär och ledningen på Apotea”.

EIGIL SÖDERIN eigil.soderin@etc.se

11/11

Tipsen fortsatte att strömma in och det genererade denna artikel om hur Apoteas chefer inte agerar mot omfattande sexuella trakassier på lagergolvet.

26/11

Mot slutet av granskningen fick vi kontakt med en tidigare högt uppsatt chef på Apotea som med namn och bild bekräftade allt som de anonyma källorna tidigare hade berättat.

Avhoppad chef bekräftar: Anställda övervakas

Tove Ahlström tillhörde Apoteas ledningsgrupp: "De visste vilka som jobbade snabbt och vilka som var långsamma"

I tre år var Tove Ahlström Apoteas hållbarhetschef och ingick även i ledningsgruppen under en period. Nu bryter hon tystnaden och bekräftar de grava missförhållanden i arbetsmiljön som Dagens ETC avslöjat i en rad artiklar.

– Pär Svärdson ville inte införa ett code of conduct mot barnarbete hos leverantörer för det riskerade att öka kostnaderna, säger hon.

Tove Ahlström säger att arbetsförhållandena på lagret var undermåliga. "Pär Svärdson har ingen respekt för de som arbetar för honom". BILD PRESS

Ledningen visste att arbetsförhållandena på lagret i orten Morgongåva i Heby kommun var undermåliga. Det berättar Tove Ahlström som gått med skuldkänslor sedan hon sa upp sig 2018.

– Som hållbarhetschef kunde jag inte göra mitt jobb ordentligt. Framför allt inte för de som var anställda på lagret. Det är för deras skull jag går ut nu.

I tre år, från 2015 till 2018, kämpade hon för en förändring men det slutade med att Pär Svärdson omstrukturerade ledningsgruppen, så att hållbarhetschefen inte längre skulle vara med. Konflikten grundades delvis i att Tove Ahlström ville införa en code of conduct som alla leverantörer skulle skriva på.

– Det handlade bland annat om ett förbud mot barnarbete. Apotea säljer nötprodukter som kommer från en industri där risken för barnarbete är stor. Men Pär Svärdson sa nej för att det kunde påverka vinsten negativt.

"Funnits där hela tiden"

Flera av uppgifterna som Dagens ETC avslöjat om stress, kollektiv bestraffning och kameraövervakning i

"Det är fantastiskt hur mycket som man kan dölja under Sveriges största solcellstak."

Apoteas lager i Morgongåva har Pär Svärdson förnekat. Efter hand har han bekräftat att det funnits arbetsmiljöproblem men att dessa hänger ihop med högt ordertryck under pandemin.

– Det är bara struntprat. Embryot till det som sker nu har funnits hela tiden. Även när jag jobbade där övervakades personalen. De visste vilka som jobbade snabbt och vilka som var långsamma. Många är provanställda och packade de inte tillräckligt fort fick de avsluta sin anställning på en gång.

Pär Svärdson har också en annan sida. Han är en segelentusiast och upplevt problemen med algbloomingen i Östersjön. Enligt Tove Ahlström har han ett stort miljöengagemang. – Vi gjorde mycket bra saker som att fasa ut mikroplaster ur alla hudvårdsprodukter. Men Pär Svärdson har ingen respekt för de som arbetar för honom. Det är fantastiskt hur mycket som man kan dölja under Sveriges största solcellstak.

"Skapar tystnadskultur"

Det viktigaste i organisationen är att paketen ska komma fram så snabbt som möjligt. Allt annat är sekundärt. – Han vill inte ha några strukturer utan vill känna sig fri och skapa som han vill.

Varför anställa dig som hållbarhetschef? – Bland annat för att han ville bli partner till Världsnaturfonden, WWF. Han tänkte att

det skulle gynna varumärket. När kontraktet var påskrivet fick jag fast anställning direkt.

Alla anställda som han vill ha nära sig får köpa optioner på företagets aktier.

– Jag fick köpa en aktie för 5 000 kronor som direkt skulle vara värd de mångdubbla, lovade han. Men den summan betalas bara ut när han säljer bolaget. På det sättet skapar han en tystnadskultur.

Tove Ahlström, som idag är vd för Tankesmedjan Global utmaning, sade upp sig från Apotea 2018.

Hon hade påtalat missförhållandena på lagret till Pär Svärdson samt ville införa en code of conduct. Efter det mötet slutade Pär att kommunicera med henne.

Under 2018 tecknades ett kollektivavtal mellan Apotea och Unionen. Direkt efter tecknandet användes Pär Svärdson som en reklamfigur för Unionen som en god och framgångsrik företagsledare.

– Det var ett hårt slag för oss Unionen-medlemmar på Apotea. Ingen vågade höra av sig till facket med sina problem. Nu hoppas jag att Arbetsmiljöverket gör en ordentlig granskning av Apoteas fysiska och psykiska arbetsmiljö, säger Tove Ahlström.

"Känner inte igen bilden"

Apoteas vd Pär Svärdson vägrar ställa upp på en intervju men skriver i ett mail att han "inte känner igen berättelsen om uppförandekoden och det är tråkigt om den tidigare medarbetaren har den bilden". Apotea har idag en code of conduct som bland annat följer "FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s konventioner om barns rättigheter".

Han bekräftar att det finns aktieprogram för medarbetare de första åren och "syftet var att behålla nyckelpersoner, inget annat".

EIGIL SÖDERIN
eigil.soderin@etc.se

De uppgifter om stress, kollektiv bestraffning och kameraövervakning i Apoteas lager som Dagens ETC tidigare avslöjat bekräftas nu av Tove Ahlström, före detta hållbarhetschef på företaget.

Apotea-granskningen

● Bolagets lagerarbetare berättar om en sjuk företagskultur pådriven av ägaren Pär Svärdson som kameraövervakar arbetarna. Vd:ns egna sms visar hur han pressar anställda, utövar kollektiv bestraffning och sparkar anställda som protesterar. Det har lett till allvarliga olyckor och arbetare som svimmar av stressen. Granskningen bygger på vittnesmål från sammanlagt 30 personer, varav hälften fortfarande arbetar inom Apotea i olika positioner.

Dagens ETC 29/10, 30/10 och 11/11.

BILD TOMAS ÖNEBERG/SVD/TT

Apotea växer snabbt

- Apotea har en fullständig dominerande ställning på den nätbaserade apoteksmarknaden och har kallats Sveriges Amazon.
- Bolaget har cirka 900 anställda i Morgongåva och Stockholm.
- Under 2019 omsatte Apotea cirka 2,7 miljarder kronor vilket är minst tio gånger mer än den största konkurrenten. Bolagets

huvudlager ligger i Morgongåva utanför Uppsala. ● Familjeapoteket AB togs 2011 över av Pär Svärdson som tidigare ligger bakom nätbokhandeln Adlibris. 2012 bytte bolaget namn till Apotea och har nu tillstånd från Läke-medelsverket att bedriva apotek och säljer via sin nätbutik receptfria och receptbelagda läkemedel.

Tiotusentals paket hanteras varje dag i Apoteas gigantiska anläggning i Morgongåva. BILD FREDRIK SANDBERG/TT

Apoteas ledning har efter granskningen gått ut med flera pressmeddelanden om att de ska förbättra arbetsmiljön. Men som de anställda berättar i artikeln från 6 december har de ännu inte upplevt några förändringar.

Företagets framgångar har inte förändrat vardagen på Apoteas lager i Morgongåva.

BILD FREDRIK SANDBERG/TT

Apotea gör rekordförsäljning – ingen förbättring på lagret

Nya siffror visar att Apotea slår försäljningsrekord och ökar till 2,9 miljarder hittills i år. Men det har skett på bekostnad av villkoren för lagerarbetarna, som Dagens ETC tidigare avslöjat. Ledningens utlovade förbättringar lyser med sin frånvaro.

– **Kollektiva bestraffningsarna är fortfarande kvar men under ett nytt namn, säger en anställd.**

Det började i mars. Pandemin slog till med full kraft och från en vecka till en annan fördubblades försäljningen. Hjärtidagen mejlade vd Pär Svårdson ut ett exalterat pressmeddelande. Budskapet var att Apotea aldrig tidigare skickat ut så många paket, 50 000 om dagen. Försäljningen mellan januari och september har ökat med 47 procent med ett "gott resultat under hela perioden".

– Vi har haft en otrolig tillväxt i år och jag är oerhört tacksam för alla medarbetare som har kämpat för att leverera läkemedel till människor som på grund av pandemin

kanske inte kunnat lämna sitt hem, säger Pär Svårdson i pressmeddelandet.

"Hån mot anställda"

Företagets framgångar har inte förändrat vardagen på Apoteas lager i Morgongåva, berättar flera arbetare. De har inte fått sluta tidigare en enda dag, inte fått bonus eller löneförhöjning. Istället delade cheferna ut en tre gånger fem centimeter stor färgglad lapp till alla anställda.

– Det var en papperslapp där kunderna talade om att de var nöjda med oss. Det är ett hån mot oss anställda, säger en arbetare som vill vara anonym.

Tanken med utskriften var att de anställda skulle bli inspirerade av kundernas glada tillrop om Apoteas "snabba leverans, låga priser och stort sortiment".

– Det stod också vilket betyg kunden gett och det var 10 på alla, säger en annan anställd.

En tredje anställd tycker att lapparna var konstiga och onödiga.

– Kunderna ser en sak men vi ser ju en annan.

Selina Karan började arbeta i Apoteas lager under våren men slutade efter bara tre månader på grund av den höga stressnivån.

– Det är mycket som måste förbättras för de som jobbar där. De kan väl åtminstone ge dem en löneförhöjning.

En annan lageranställd som arbetar kvar är inne på samma spår.

– Vi som sliter och producerar rekordförsäljningen får ingenting. Andra stora företag har bonussystem för de anställda men vi förväntas vara glada för att få en lön, säger han.

Ledningen under press

Det har nu gått över en månad sedan de första artiklarna om Apotea publicerades. Till en början spreds glädjen på lagergolvet när deras hårda arbetsvillkor äntligen blev offentliga. Men många var samtidigt rädda för att bli av med jobbet. Nyheten fick stor spridning och satte press på företagsledningen. Efter att först ha förnekat uppgifterna ändrade vd Pär Svårdson strategi och erkände vissa problem. Den 11 november

APOTEA-GRANSKNINGEN

• Bolagets lagerarbetare berättar om en sjuk företagskultur pådriven av ägaren Pär Svårdson som kameraövervakar sina anställda. Vd:ns egna sms visar hur han pressar anställda, utövar kollektiv bestraffning och sparar anställda som protesterar. Det har lett till allvarliga olyckor och arbetare som svimmar av stressen. Granskningen bygger bland annat på vittnesmål från sammanlagt 31 personer, varav hälften fortfarande arbetar inom Apotea i olika positioner.

Det var en papperslapp där kunderna talade om att de var nöjda med oss. Det är ett hån mot oss anställda.

meddelade ledningen att de "vidtagit en rad en rad åtgärder för att stärka arbetsmiljön på lagret och förbättra dialogen på arbetsplatsen".

Bränd blev plockteam

Än så länge har inget förändrats, uppger de anställda. De kollektiva bestraffningarna är kvar.

– Det drabbade ett team bara häromdagen. Den enda skillnaden är att vi inte får kalla det att "bli bränd" längre. Nu heter det att vi "blir ett plockteam" istället.

Det innebär att om en arbetare som plockar varor för långsamt, är inaktiv eller börjar ägna sig åt fel arbetsuppgift straffas samtliga fem personer i arbetslaget. Då blir alla utloggade och tvingas plocka ordrar ett helt arbetspass vilket många uppfattar som fysiskt krävande på grund av att de måste gå runt med en plockvagn, oabrutet, i upp till tolv timmar.

– Enligt stegräknaren gick jag 2,5 mil på mitt senaste arbetspass. Det är inte normalt.

EIGIL SÖDERIN

GENOMSLAG

Det började med en enorm spridning i sociala medier, framför allt på **Twitter** och **Facebook**. Först därefter hakade redaktionerna på. Till slut hade alla riksmedier som **DN**, **SvD**, **Svt**, **Dagens industri**, **Aftonbladet**, **TT**, **Omni** skrivit om grävet. Även **UNT**, **Sala allehanda**, **P4 Uppland**, **Breakit**, **Kollega**, **Ehandel.se**, **Dagens logistik** rapporterade om vårt avslöjande. Det genererade även ledartexter i **Aftonbladet** (13/11), **Expressen** (12/11) och **DN** (11/11) samt blev ett hett debattämne i riksdagens kammare den 26 november under en frågestund med Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S).

SÅ GJORDE VI GRANSKNINGEN

Efter kontakten med den första källan inledde vi en mödosamt arbete att leta fler röster. Efter den första publiceringens enorma spridning i sociala medier började det välla in tips och uppgifter från nuvarande och tidigare anställda. Något oväntat var det många som hörde av sig via Twitter. Efter ett par veckors tid hade vi kontakt med 30 personer som hade eller fortfarande arbetade på Apotea. Via källorna fick vi smygtaga bilder och skärmdumpar på sms-konversationer med ledningen som utgjorde viktiga bevis. Det mest tidskrävande arbetet var att hantera och verifiera den stora mängden uppgifter från källorna. Dessutom begärde vi ut en stor mängd dokument från Arbetsmiljöverket som visade på flera stressrelaterade arbetsplatsolyckor.

De anställdas rädsla för att bli uppsagda eller på annat sätt straffas för att ha pratat med oss var den största svårigheten. Tre personer har valt att framträda med namn, de resterande 27 är anonyma källor. Även ledningen totala dementi och ifrågasättande av våra välgrundade uppgifter av ett problem. Den hållningen tvingades de till slut överge och de bekräftade delar av de problem som som visade i granskningen.

2020 har varit ett rekordår för Apotea

2,7

... miljarder kronor, försäljning hela 2019.

2,9

... miljarder, försäljning januari–september 2020.

300

...stycken nyanställningar under 2020.